

บทที่ 2

วิธีดำเนินการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัยและสถานที่ทำการทดลอง/เก็บข้อมูล

1. ติดต่อหน่วยงานราชการในท้องที่ ได้แก่ หน่วยงานการกรมปศุสัตว์ตามจังหวัดต่างๆ เพื่อแจ้งให้ทราบว่าการวิจัยฯ จะดำเนินการในพื้นที่เป้าหมายใน 11 จังหวัดภาคเหนือ คือ จังหวัด เชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน ลำปาง พะเยา แม่ฮ่องสอน แพร่ น่าน อุตรดิตถ์ พิจิตร และพิษณุโลก อีกทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และบุคคลที่เกี่ยวข้อง เพื่อขอความร่วมมือในการทำวิจัย

2. จัดทำแบบสอบถามและทดสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม

3. ประชุมเพื่อวางแผนการทำงาน โดยกำหนดผู้รับผิดชอบในแต่ละงาน

4. ลงพื้นที่ศึกษาข้อมูลความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมของเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับโรคไข้หวัดนก และการควบคุมป้องกันโรคไข้หวัดนก โดยเน้นที่เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ ไกชน ไก่เนื้อ เป็ดไข่และเป็ดไล่ทุ่ง โดยข้อมูลจะได้รับการสัมภาษณ์ด้วยแบบสอบถาม โดยเจ้าหน้าที่ (ซึ่งผ่านการฝึกอบรมแล้ว) ซึ่งบุคคลเป้าหมายที่เกี่ยวข้องได้แก่

- a. เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ชน จำนวน 1,107 ราย
- b. เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ 548 ราย
- c. เกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดไข่ 56 ราย
- d. เกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดไล่ทุ่ง 244 ราย
- e. เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อ 108 ราย

กลุ่มเกษตรกรดังกล่าวข้างต้นมีนิยามศัพท์ของแต่ละกลุ่มดังนี้

เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ชน หมายถึง เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่สายพันธุ์ไก่ชน และไก่ที่เลี้ยงมีการนำไปชนที่สนามไก่ชนเพื่อแข่งขัน

เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ หมายถึง เกษตรกรที่เลี้ยงไก่สายพันธุ์ไก่ไข่ ซึ่งเลี้ยงเป็นลักษณะฟาร์ม มีโรงเรือนเลี้ยงไก่ชัดเจนและมีการขายไข่ไก่เป็นรายได้

เกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดไข่ หมายถึง เกษตรกรที่เลี้ยงเป็ดไก่สายพันธุ์ไข่ ซึ่งเลี้ยงเป็นลักษณะฟาร์มมีโรงเรือนเลี้ยงเป็ดชัดเจนและมีการขายไข่ไก่เป็นรายได้

เกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดไล่ทุ่ง หมายถึง เกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ด โดยมีการเลี้ยงโดยการให้มีการหากินอย่างอิสระในทุ่งนาหรือในพื้นที่เกษตรกรรม

เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อ หมายถึง เกษตรกรที่เลี้ยงไก่สายพันธุ์ไก่เนื้อ ซึ่งเลี้ยงเป็นลักษณะฟาร์ม มีโรงเรือนเลี้ยงไก่ชัดเจนและมีการขายไก่เมื่อโตเต็มที่เป็นรายได้

5. ศึกษาข้อมูลความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมของเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับวัคซีนป้องกันโรค
ใช้หวัดนกในพื้นที่ ตลอดจนศึกษาข้อมูลต่างๆ และผลทางคลินิกที่เกี่ยวข้องกับวัคซีนป้องกันโรค
ใช้หวัดนก ข้อมูลที่ศึกษาได้แก่

- ชนิดวัคซีน และราคา
- แหล่งผลิต แหล่งที่มา เส้นทางเคลื่อนย้ายของวัคซีน
- บทบาทของผู้เกี่ยวข้องกับวัคซีน ตั้งแต่การนำเข้าจากประเทศผู้ผลิต การขนส่งไปยังฟาร์มต่างๆ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับตัววัคซีนของเกษตรกร ตั้งแต่การเก็บรักษาวัคซีนในฟาร์ม การทำวัคซีนในสัตว์ปีก การทำลายอุปกรณ์หลังการใช้
- มาตรการอื่นที่ใช้ในการควบคุมป้องกันโรคควบคู่กับการใช้วัคซีน
- ฯลฯ

การศึกษาข้อมูลข้างต้นเหล่านี้ใช้วิธีการศึกษาโดยใช้เครื่องมือหลายอย่างร่วมกัน ได้แก่
แบบสอบถาม การสัมภาษณ์เชิงลึกและการสังเกต แล้วนำมาประมวลผลเพื่อสรุปให้เห็นภาพรวม
ของการใช้วัคซีนใช้หวัดนกในพื้นที่

นอกจากนี้ยังกำหนดฟาร์มไก่ไข่เป้าหมายจำนวน 2 ฟาร์ม ที่มีการใช้วัคซีนใช้หวัดนก เพื่อ
ศึกษาผลทางคลินิกที่เกี่ยวข้องกับการใช้วัคซีนป้องกันโรคใช้หวัดนก โดยติดตามผลการใช้วัคซีนใน
ด้านผลกระทบต่อสุขภาพ ประสิทธิภาพการผลิต การตอบสนองทางภูมิคุ้มกันโรคต่อวัคซีนในสัตว์
ปีก โดย

- เฝ้าระวังโรคโดยการเก็บตัวอย่าง Cloacal swab เพื่อตรวจหาเชื้อไวรัส 235 ตัวอย่าง
และเก็บตัวอย่างเลือด 304 ตัวอย่าง เพื่อตรวจวัดระดับภูมิคุ้มกันต่อโรคใช้หวัดนกในฝูงไก่ที่ได้รับ
วัคซีนและฝูงไก่บริเวณรอบฟาร์มที่มีการให้วัคซีน